

látható, ám a nagyító- lencse alatt szépen megkomponált grafikai lap jelenik meg. Neves hazai és külföldi gyűjtők nevére készült valamennyi.

kis alkalmi grafikáinak és ex libriseinek a képmérete nem haladja meg az egy négyzetcentimétert. Olyan is akad közöttük, amelyen a kép vagy ábra mellett három név, két helységnév, két dátum és az "ex libris" felirat is szerepel, s képmérete mindössze 4x8 milliméter. Ez azt jelenti természetesen, hogy szabad szemmel nem is látható, ám a nagyító-lencse alatt szépen megkomponált grafikai lap jelenik meg. Neves hazai és külföldi gyűjtők nevére készült valamennyi.

Dániel Viktor szinte halála napjáig dolgozott, az utóbbi időkben is vállalt ex libris készítést. Hiányozni fog szerény egyénisége, hiányozni fognak jellegzetes, egyéni új lapjai. Haláláról csupán egy kis szűkszavú értesítést kaptak barátai és ismerősei a gyászoló családtól: "Dániel Viktor 75-ik életévében elhunyt. Temetését szűk családi körben tartottuk."

A kisgrafika barátainak nagy családjá is megőrzi őt emlékezetében, és megőrzi emlékét szerte a világon a gyűjteményekben rézmetszetei, rézkarcai, ex librisei.

Király Zoltán

VIRÁGOS KISGRAFIKÁK - AZ EZRED FORDULÓ KÖSZÖNTÉSÉRE

A Budapesten élő két kertészeti szakember: *Pesti László* és *Tarjányi Ferenc* többször szerepelt már lapunkban. Felkérésük alapján *Fery Antal* készítette az első "Ex herbario" feliratú fametszeteket. Róluk 1989/3. számunkban esett szó. A parkok és kertek értékes nő- vényeiről szóló sorozatuk később folytatódott. Ezek- hez a munkákhoz sikerült megszerezniük *König Róbert*, *Ürmös Péter*, majd *Kerékgyártó László* grafikusművészek tevékeny részvételét. A két mecénás által kilenc magyar könyvtár részére készített ex librisekről 2000/4. számunkban adtunk számot.

Az ezredforduló emlékére az idén 25 lapból álló linómetszet sorozatot készített - felkérésük alapján - részükre *Kerékgyártó László*. A lapokon a magyar flóra lágyszárú növényeinek képe látható. Minden lap a főváros más-más kerületének, helyesebben: a kerület helytörténeti gyűjteményének nevét viseli. Budapest 23 kerülete mellett a Kiscelli Múzeum neve is szerepel egy metszeten. A bevezető, címadó képpel így kerekedik ki a 25-ös sorozat.

A kerületek helytörténeti gyűjteményeiről meg kell említenünk, hogy ezekben a főváros történetére vonatkozó, fontos helyi dokumentumokat, emléktárgyakat őrzik. Közülük némelyik, mint például az óbudai, komoly nagy múzeummá nőtte már ki magát. Ezzel szemben van olyan kerület is, mint pl. a hatodik-ként számoltartott Terézváros, ahol még nincs helytörténeti gyűjtemény. A két mecénás nem tesz különbséget közöttük. Nemcsak, hogy a grafikán "megjövendölték" ezek várható létrejöttét, hanem még egy-egy vadvirággal (hivatalos néven: lágyszárú növényel) is köszöntötték a minden valószínűség szerint hamarosan létrejövő gyűjteményt. Külön értéke a kisgrafika-sorozatnak, hogy a hozzá mellékelt kísérszöveg tartalmazza a kerület történelmi nevét, valamint a növény magyar elnevezését, alakjának leírását és előfordulási helyét.

BESZÁMOLÓ A SÁROSPATAKI TALÁLKOZÓRÓL.

2001. aug. 10-én egy kicsiny, de lelkes csapat jött össze a Sárospataki Kollégium boltíves bejárója alatt. A kánikulai hőség nem volt akadály az érkezők előtt. Akik már délelőtt odaértek, a sárospataki termálfürdőben lubickoltak, így védekezve a meleg ellen. Tehették ezt annál is inkább, mert a szálláshelytől nem volt messze. A további változatos és érdekes, tanulságos program megszervezője, a helyet jól ismerő, egykori pataki diák:

Kerékgyártó László
linómetszete,
X3

E sorok írója nem sokat ért a botanikához, de valószínűtlennek tartja, hogy a VIII. kerületnek nevezett Józsefvárosban bárki is úton-útfélen találkozni fog a linómetszetén ábrázolt "illatos ibolyával". Ezért jobbnak látja a nézőnek azt ajánlani, ne keressen összefüggést a kerület flórája és a lapokon megidézett növények között. Nem botanikai atlasz készítéséről volt szó. A sorozat ugyanis a lokálpatriotizmusnak, a hon-szeretetnek olyan szívvel-lélekkel kitervelt kisgrafikai megnyilatkozása, melyet a grafika barátai csak dicsérendő kezdeményezésnek, vizuális élményt nyújtó eredménynek tekinthetnek.

Soós Imre

Király Zoltán volt. Az ő érdeme az olcsó, de mégis megfelelő szállás biztosítása. Az épületben csak a mi társaságunk volt. A vasút és buszállomástól árnyas parkon keresztül vezet az út a Református Kollégium Gimnáziumához. A parkban sárospataki és más hírességek szobrai láthatók, többek között Lórántffy Zsuzsanna, Kazinczy Ferenc (akinek egyébként nagy metszetgyűjteménye is volt).

Imre Lajos fametszete, X2

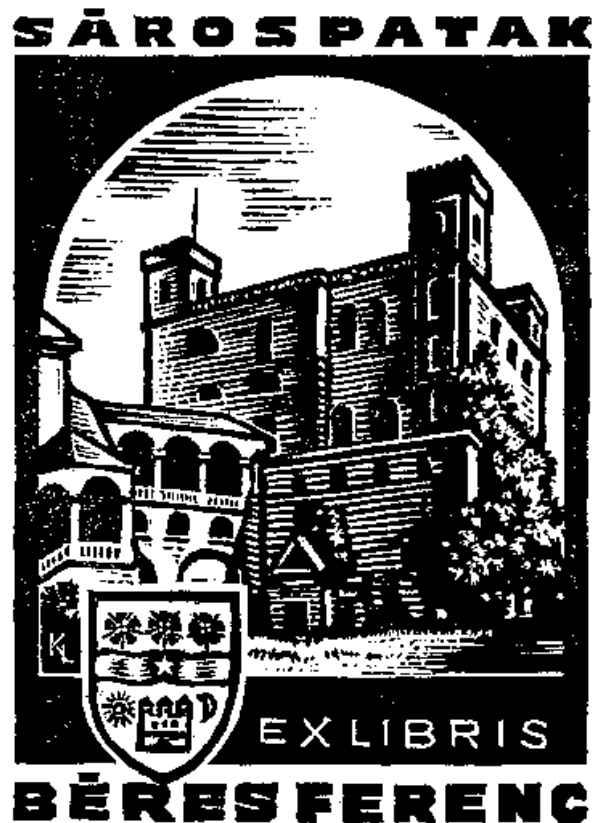
A következő nap kezdődött a tulajdonképpeni közös program. Az időjárás a meleg helyett az esős, hideg időre váltott, de ez semmit nem akadályozott. A délelőtt folyamán a Sárospataki Kollégium Nagykönyvtárát tekintettük meg. A könyvtár a maga gyönyörű nagytermével, nagyon sok régi kiadványt tartalmazó könyvespolcaival mély benyomást tesz a szemlélőre. Az 1800-as évek első felében épült, és Polláck Mihály tervezte. A mennyezetén a tudományok és művészetek allegorikus képei, valamint egy nagyon érdekes megjelenítésű látszatkupola festménye van. Sajnos, az ex libris gyűjteményt végül is nem tekinthettük meg, aminek egyik oka az, hogy az anyag lényegében különösebb rendezettség nélkül, dobozokban van tárolva. Lelkes gyűjtőtársainknak, akiknek lehetőségük lenne ezt rendezni, szép feladatot jelentene. A szakszerű magyarázatokkal kísért bemutató után, átadtuk a KBK ajándékát, kb. 200 db. ex librist, és néhány KBK kiadványt. Az ex libriseket a jelenlevők adták össze előzetesen. Az adományozást utólag *Szentimrei Mihályné* mb. könyvtárigazgató az alábbi meglehangú levélben köszönte meg:

"A Sárospataki Ref. Kollégium Nagykönyvtárának értékes ex libris gyűjteménye van. Örömmel vettem, hogy a kollekciónak az ajándékkal tovább bővül.

Ránk gondolásukat megköszönve, az Egyesület munkájára, a Baráti Kör tagjai életére Isten áldását kérve, köszönettel és tisztelettel:

Szentimrei Mihályné."

Ezután még megnéztük kívülről a Makovecz Imre által tervezett új könyvtárárpületet, majd az Iskola Múzeumot tekintettük meg. Az iskola történetét és különböző korokban folytatott életét bemutató szobákra a rendelkezésre álló idő csak annyiban volt

Kékesi László linómetszete, X3

elegendő, hogy egy nagyvonalú áttekintést nyerjünk az ott folyt és folyó oktatási, nevelési munkáról.

Még aznap délután megtekintettük a Domján József emlékházat, mely szállásunk mellett volt. A művész még életében Sárospataknak adományozta számos alkotását, azok dúcait, és egyéb relikviákat. Nagy kár, hogy mint kiállítóhelyiség nem működik, bár a metsetek egy kisebb része előzetes bejelentkezés alapján megnézhető, de az épületet más célra hasznosítják. Akik régebben látták, egyhangúlag állítják, hogy jóval több alkotás volt látható évekkkel ezelőtt.

Domján Józsefről tudni kell, hogy 1907-ben Budapestben született, munkáscsaládból. Meglehetősen hányatott élete volt, de művészi tehetsége korán kibontakozott. Járt Kínában is, ahol teljesen magáévá tette a többszínű, és többdúcú fametszetkészítés technikáját. Tehetségét a kínaiak is elismerték. 1956-ban nyugatra ment, először Svájcban, majd az Egyesült Államokban telepedett le. De hazájához mindig hű maradt. Több gyűjtőtársunknak is készített ex librist.

Hideg, esős időben vonultunk el a Rákóczi borospincéhez. A kilométer nagyságrendű pincerendszerben hordók és palackok légióiban érlelődik a jó tokaji bor. Megragadtuk az alkalmat, hogy régi kedves tagtársunkat, dr. Soós Imrét 80. születésnapjára itt köszöntsük fel! A legjobb fajtájú borokból kóstoló is volt, ez legalább egy kicsit felmelegítette fázós tagjainkat. Bezzeg aki nem igazán vett részt a kóstolásban! Utána szaladhatott haza meleg holmiért.

Este hangulatos vacsora és közös beszélgetés után, mely a Vár vendéglőben volt megtartva, még volt kedve és energiája a társaságnak a szállásunk halljában jó cseréket bonyolítani. Mindenki tudott új lapokkal előrukkolni, még a kezdő gyűjtők, sőt érdeklődő részére is jutott. Látszik, hogy érdemes minden össze-

jövetelre anyagot hozni, mert mindig van lehetőség új ex librishez jutni.

Végül az utolsó napon a sárospataki vár, a vártemplom és a képtár volt a program része. A vár helyreállítása folyamatosan történik, így most olyan részek tekinthetők meg, melyek eddig nem voltak elérhetők (pl. a bokályos szoba), de viszont olyan részek, melyek eddig látogathatók voltak (pl. a sub rosa terem) most nem szerepelnek a séta során. Nem feladatunk itt most a vár és történetének ismertetése, ezt általában mindenki tudja.

Elgyönyörködtünk a Szent Erzsébet szobor érdekes megoldásán a vártemplom előtt, és egyénileg a vártemplom teljesen egyedül hangulatát, mint szép élményt hoztuk el magunkkal.

A Városi Képtárban Andrassy Kurta János szobrait, egy egyházi gyűjteményt, és a Szerencsi Múzeum képeslap vendéghiállítását néztük meg.

Elmondható, hogy élményekben gazdag, jól sikerült kis találkozó volt.

Palásthy Lajos

Domján József linómetszete, X3

ÜVEGFESTMÉNYEK ÉS EXLIBRISOK A SZENT MIHÁLY KÁPOLNÁBAN

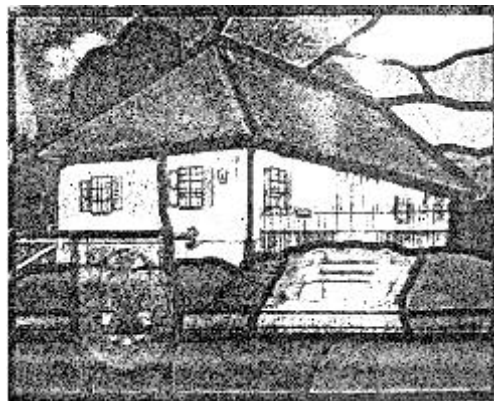
(Antoon Vermeyleen kiállítása Budapesten)

Budán, a Mátyás templom szomszédságában emelkedett egykor a XV. századi Szent Mihály-temető kápolna. Történelmünk viharai során az épület elpusztult, altemplomát pedig a XX. század első éveiben a Halászbástya alépítményébe foglalták. Csak 1961-ben került napvilágra. A közelmúltban történt helyreállítási munkák eredményeként jelenleg hangulatos kiállító-helyiségként használják.

Ebben a patinás környezetben nyílt meg 2001. július 27-ikén, a művész 70. születésnapján, *Antoon Vermeyleen* flamand üvegfestő és grafikus nagyszabású kiállítása, amelyre a mester fametszetével ékesített, merített papírra nyomott meghívó invitálta az érdekelteket. A kiállító-helyiség házigazdája, Vincze László papírkészítő mester köszöntő szavai után a kiállítást lapunk főszerkesztője, Király Zoltán költő és műfordító nyitotta meg.

Beszédében ismertette az 1931-ben ezen a napon Antwerpenben születet művész pályafutását. Ő eredetileg zenei pályára készült, de a konzervatóriumi tanulmányokkal egyidejűleg beiratkozott a Királyi Szépművészeti Akadémiára is. Itt európai híru mesterek irányítása alatt sajátította el a rajzolás, fa- és rézmetszés technikáját. A kitüntetéssel, 1959-ben megszerzett diploma után a Nyomdaművészeti Főiskolát is elvégezte. További életpályáját a *Jan Wouters*, a neves üvegfestő művésszel történt találkozása határozta meg. Ő vezette be e műfaj varázslatos, de egész embert kívánó világába. Az évek során a tanítványból segéd lett, majd mint alkotótárs dolgozott egykori mestere műtermében.

Antoon Vermeyleen közéleti emberként fiatal kora óta kivette részét a társadalmi és művészeti életből. Az ifjúságnak szükséges iránymutatás érdekében barátjával, *Frank-Ivo van Damme* grafikusművésszel ifjúsági folyóiratot szerkesztett. A továbbiakban a megnyitóbeszéd részletét idézzük: "Aktív tagja a most éppen ötven éves "Művészek az Ifjúságért Társaságnak", amelyben

Antoon Vermeyleen üvegfestménye

ma is számos zenész, író, építész és a művészeti ágak sok más képviselője tevékenykedik. Szintén fiatal éveitől alakul egy különleges művészcsoport, a "Bloedschuit" magyarul "Vércsapolók szövetsége", amelyet a fametszet szerelmesei hívtak életre professzoruk, *Mark Severin* vezetésével. Ezek után szinte természetesnek tűnik, hogy Antoon Vermeyleen, aki verset és szépprózát is ír, tagja a Flamand Keresztény Írók Társaságának, valamint a "Kempische Schrijvers" nevű írói egyesülésnek. Maga is egyesületet alapít "Kalligráfia" néven, mely a szépírás terjesztését, oktatását hivatott szolgálni. Vezetőségi tagja a "Graphia" nevű grafikai társaságnak, egyúttal tagja nagyon sok Európában és azon kívül működő országos, vagy nemzetközi ex libris-társaságnak, így természetesen a magyar Kisgrafika Barátok Körének is. Ami pedig művészetének szellemiségéről is árulkodik, lovagja az "Orde van de Vossentaart", magyarul: a Rókafark Lovagrendnek, amely a flamand népi kultúra őrzője."

Király Zoltán szavai nyomán a hallgatóság előtt rendkívül sokoldalú, színes egyéniségű, tevékeny művész arcképe rajzolódott ki, akinek ezúttal néhány grafikáját és tekintélyes mennyiségű üvegfestményét